

december 2025

POkraj

str. 10

Na mamografiu
bez čakania

str. 16

Štedré Vianoce
v Prešovskom kraji

str. 14

Zrekonštruované
kasárne na hrade
Ľubovňa

Ocenili sme
**VÝNIMOČNÉ
OSOBNOSTI**

KRÁTKO zo zastupiteľstva

Rozpočet PSK je vyrovnaný

Prešovský samosprávny kraj bude v roku 2026 hospodáriť s vyrovnaným rozpočtom takmer 553 mil. eur. Aj napriek nepriaznivej situácii má ambíciu plniť svoje zámery, a preto v rozpočte na nasledujúci rok plánuje viaceré zámery. Najviac financií už tradične investuje do oblastí školstva, dopravy a regionálnych ciest, ale aj do sociálnych služieb a kultúry. Znovu sa zameria i na realizáciu investičných projektov z eurofondov a ďalších spoločných programov SR a EÚ.

AquaAdapt vyrieši suchá

Prešovský samosprávny kraj reaguje na rastúce riziká prívalových povodní a zhoršujúce sa suchá na svojom území novými riešeniami. Po implementácii projektu Flopres aktuálne pripravil projekt AquaAdapt CEE. Ten rozširuje záber z predikcie povodní už na komplexnú vodnú adaptáciu vrátane sucha, erózie, sedimentácie i poklesu podzemných vôd. Rozpočet projektu pre PSK je 364 400 eur a financovaný by mal byť zo zdrojov EÚ so spolufinancovaním župy.

Pomoc pre ľudí v ohrození

Krajskí poslanci schválili finančný príspevok na rok 2026 pre subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na území kraja. Celkovo podporili štyri subjekty vo výške 96-tisíc eur. Medzi nimi aj občianske združenia Návrat či IPčko, i neziskové organizácie Trojlístok a Človek v ohrození. Pomoc tak bude dostupnejšia pre deti a mladých ľudí do 30 rokov, rodiny s maloletými deťmi, ale aj pre mládež a dospelých, ktorí sa ocitli v ohrození či krízovej situácii.

Zimná údržba v PSK

Celkovo 475 zamestnancov Správy a údržby ciest PSK sa počas tejto zimy stará o vyše 3100 km ciest II. a III. triedy, ako aj o cesty Slovenskej správy ciest či Národnej diaľničnej spoločnosti. Zimnú údržbu vykonáva 306 vodičov, 57 strojníkov, 22 traktoristov a 90 dispečerov v nepretržitej prevádzke. Na cesty je nasadených 102 sypačov, 37 nakladačov, 46 traktorov s radlicou, 11 snehových fréz a tri grédery. Ďalších šesť posypových vozidiel je v zálohe.

Zelené projekty na školách

Cez výzvu Environmentálneho fondu zameraného na podporu a rozvoj aktivít environmentálnej výchovy majú ambíciu realizovať svoje „zelené“ projekty tri župné stredné školy. Vstup do projektov a podanie žiadostí o podporu formou dotácie z fondu majú krajským parlamentom одобorené. SPŠ elektrotechnická Prešov chce realizovať projekt Zelená a modrá škola – zmena klímy, SPŠ technická v Bardejove projekt Za hranicami lavíc. Obchodná akadémia vo Vranove nad Topľou plánuje vybudovať enviroučebňu. Ide o projekty za celkovo viac ako 86-tisíc eur.

Drahí obyvatelia kraja,

sú obdobie počas roka, ktoré majú väčšiu silu spomaliť čas i nás samých a sprítomniť intenzívnejšie hodnoty rodiny, šťastia, vzájomného pochopenia a lásky. Takéto čaro majú Vianoce, ktoré prinášajú porozumenie i vďačnosť za všetko, čo uplynulý rok priniesol, čomu nás naučil, k akým výzvam nás postavil, aké nové príbehy napísal.

Prešovský samosprávny kraj má za sebou rok intenzívnych aktivít, zodpovedných rozhodnutí a mnohých investícií do oblastí, ktoré ovplyvňujú každodenný život nás všetkých. Pokračovali sme v modernizácii cestnej i dopravnej infraštruktúry, podporili sme sociálne, kultúrne i vzdelávacie iniciatívy a spolu sme pokračovali v zvelaďovaní našich regiónov.

Každý úspech – veľký či malý – bol výsledkom spolupráce, ochoty naplno pracovať a riešiť takmer každý deň nové výzvy. Som hrdý, že Prešovský kraj dokázal aj napriek náročnej dobe priniesť výsledky, ktoré robia naše obce a mestá krajšími pre život. Nie je to len práca úradu či župy. Je to práca celého kraja. Vaša práca.

Poďakovanie preto patrí všetkým, ktorí svojím nasadením, službou či každodenným úsilím pomáhať tvorili to, čo je najväčšou hodnotou nášho kraja – ľudskosť a spolupatričnosť. Osobitne si vážim úsilie primátorov a starostov i ďalších partnerov, riaditeľov a zamestnancov župných organizácií, Úradu PSK, ako aj poslankýň a poslancov krajského parlamentu. Bolo to dvanásť podnetných a inšpiratívnych mesiacov, ktoré nám priniesli prospešné veci a posunuli nás k tomu, aby sme tu žili dobrý a šťastný život.

Dovoľte mi popriať vám, aby blížiac sa sviatky priniesli do vašich domovov pokoj a pohodu, do vašich srdiec teplo a lásku, do vašich vzťahov harmóniu a porozumenie. Prajem vám, aby ste mali čas na tých, ktorých máte radi, aby ste si užívali vzájomnú blízkosť a prežili chvíle, na ktoré potom budete spomínať s radosťou a úsmevom. Nech je rok 2026 pre nás všetkých rokom novej nádeje, úprimnej úcty, dobrých rozhodnutí a pevného zdravia.

Zo srdca vám prajem pozhnané a pokojné Vianoce a úspešný nový rok.

Milan Majerský

predseda Prešovského samosprávneho kraja

Eurofondy

Projekty v regiónoch za ďalších 47 mil. eur

Rada partnerstva PSK schválila koncom novembra v rámci integrovanej územnej stratégie ďalších 32 nových projektových zámerov za celkovo 47 mil. eur z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) - z Programu Slovensko. Mali by priniesť nové vodozádržné opatrenia, infraštruktúru určenú na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami, zabezpečenie vodovodu a kanalizácie, ale aj infraštruktúry verejnej dopravy či novú oddychovú zónu a útulok a niekoľko nových cyklotrás.

Dopravné terminály v Tatrách

Pod Tatrami sa majú vybudovať multimodálne dopravné terminály. Súčasťou terminálu v Tatranskej Kotline (2,6 mil. eur z EFRR) bude parkovanie s možnosťou prestupu na autobus a nástupný bod pre peších. Terminál v Tatranskej Štrbe (4,9 mil. eur z EFRR) situovaný pri železničnej stanici je riešený podobne. Projekty zatriktívnia verejnú dopravu, vytvoria vhodné podmienky pre zmenu dopravných návykov, znížia podiel individuálnej dopravy a zlepšia kvalitu životného prostredia. PSK má tiež v pláne v Tatrách vybudovať inteligentné autobusové zastávky na ceste II. triedy č. 537 a na štátnej ceste č. 66 (1,4 mil. eur z EFRR).

Stav implementácie mechanizmu tzv. integrovaných územných investícií za PSK je aktuálne na úrovni 251 schválených projektových zámerov za takmer 265 mil. eur financovaných zo zdrojov EFRR a 183 predložených žiadostí o nenávratný finančný príspevok v objeme 187 mil. eur. Kraj má pritom už schválených 122 žiadostí za 122 mil. eur a zazmluvnených 79 projektov v hodnote viac ako 89 mil. eur. (aktualizované k 1.12.2025)

SCHVÁLENÉ PROJEKTOVÉ ZÁMERY

(k 24. novembru 2025)

VODOZÁDRŽNÉ OPATRENIA / OCHRANA PRED POVODŇAMI – 97-tisíc eur

- Prosačov - Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy a ochranu pred povodňami v obci

INFRAŠTRUKTÚRA NAKLADANIA S KOMUNÁLNymi ODPADOVÝMI VODAMI – 5,2 mil. eur

- Zboj - Kanalizácia a ČOV

PRÍSTUP K PITNEJ VODE A NAKLADANIE S ODPADOVÝMI VODAMI – 4,6 mil. eur

- Zboj - Vodovod

TRIEDENÝ ZBER KOMUNÁLNYCH ODPADOV – 459-tisíc eur

- Medzilaborce - Modernizácia vybavenia zberného dvora
- Rakúsy - Zberný dvor, I. etapa

ZELENÁ A MODRÁ INFRAŠTRUKTÚRA – 173-tisíc eur

- Dlhé Klčovo – oddychová zóna

ROZVOJ VEREJNEJ DOPRAVY – 22 mil. eur

- Kapušany, Raslavice, Bardejov, Kendice, Veľký Šariš, Sabinov, Pečovská Nová Ves, Lipany, Ľubotice, Prešov, Svit, Kežmarok – modernizácia verejnej dopravy

- PSK - Vybudovanie inteligentných autobusových zastávok na ceste 2/537 a ceste 1/66
- Štrba - Multimodálny dopravný terminál Tatranská Štrba
- Spišská Belá - Multimodálny dopravný terminál Tatranská Kotlina

PODPORA CYKLODOPRAVY – vyše 5,9 mil. eur

- PSK - EuroVelo 11 - Vybudovanie cykloinfraštruktúry na vybraných úsekoch cyklotrás v okrese Sabinov - II. etapa Rožkovany, I. etapa Krásna Lúka, II. etapa Lipany
- PSK - Plavnica - Orlov (severný úsek EuroVelo 11) - v katastrálnych územiach obcí: Chmeľnica, Plavnica

INFRAŠTRUKTÚRA PRE POHYBOVÉ AKTIVITY A CYKLOTURISTIKU – takmer 4,3 mil. eur

- PSK - Dobudovanie cykloinfraštruktúry Poloniny trail - 1. etapa, úsek Snina, 1. etapa, úsek Uličské Krivé, 2. etapa, úsek Uličské Krivé, 2. etapa, úsek Stakčín

INVESTÍCIE DO KULTÚRNEHO A PRÍRODNÉHO DEDIČSTVA A UDRŽATEĽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU – 1,9 mil. eur

- Veľký Šariš - Inovačné centrum cestovného ruchu

SOCIÁLNO-EKONOMICKÉ ZAČLENENIE MARGINALIZOVANÝCH A ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN – 3,1 mil. eur

- Gréckokatolícka charita Prešov - Výstavba nového útulku

Doprava

Moderná cesta v okrese Stropkov

2,2
milióna
eur

Motoristi jazdia úsekom Havaj už po novom asfalte. Zavŕšila sa tu totiž slovenská časť cezhraničného projektu Spájame pohraničie Východných Karpát, ktorý sa v okrese Stropkov za posledný rok sústredila na odstránenie nevyhovujúceho technicko-stavebného stavu cesty II. triedy Makovce – Malá Polana. Obnovou konkrétne prešla cestná komunikácia v dĺžke 2,6 km, ale aj priepusty a odvodňovacie zariadenia, ktoré si vyžiadali celkovú investíciu 2,17 mil. eur. Z tejto sumy pritom významnú časť – 1,7 mil. eur, tvorili európsky zdroje, 260-tisíc predstavovali štátne financie a viac ako 183-tisíc pridala prešovská krajská samospráva. Približne rok trvajúce práce sa realizovali vďaka projektu Interreg.

Nový most v okrese Kežmarok

429
tisíc
eur

V obci Holumnica (okr. Kežmarok) vybudoval PSK nový most. Pôvodný jednoplošný 80-ročný most ponad Holumnický potok musel kvôli jeho veľmi zlému (stupeň VI.) stavebno-technickému stavu zdemolovať. Okrem výstavby mosta kraj zrealizoval aj pokládku nových asfaltových vrstiev. Tiež zabezpečil ochranu nového mosta pred podmyvaním a koróziou tým, že zväčšil prietokový profil pod mostom, upravil a prečistil koryto potoka, ale aj spevnil brehy potoka. Celková investícia PSK predstavovala 429-tisíc eur.

Úsek v Zlatom prešiel obnovou

1,2
milióna
eur

Cestné prepojenie Horného Šariša s poľskou Muszynou je moderniešie a kvalitnejšie. Konkrétne v okrese Bardejov v úseku od Zlatého po križovatku s cestou I. triedy tu Prešovský samosprávny kraj zavŕšil rozsiahly cestný projekt. Investičná akcia financovaná cez európske zdroje (984-tisíc eur), župné (95-tisíc eur) aj štátne financie (142-tisíc eur) v hodnote spolu za takmer 1,2 mil. eur priniesla rekonštrukciu 3,3 km ciest, 7-metrov dlhého mosta, vyčistenie desiatich priepustov a obnovu štyroch vjazdov. Práce trvali približne jeden rok.

Nový oporný múr za Palotou

448
tisíc
eur

Cesta za obcou Palota je zastabilizovaná. PSK tu vybudoval nový železobetónový oporný múr v celkovej dĺžke 46 metrov, ktorým vyriešil nevyhovujúci stav vozovky poškodennej najmä vplyvom podzemných vôd. Práce sa tiež dotkli rekonštrukcie samotnej vozovky v dĺžke 117 metrov. Okrem toho sa vymenili zvodidlá, osadili sa zábradlia a zrealizovalo sa vodorovné dopravné značenie. Výška investície do stavby presiahla 448-tisíc eur a kraj ju financoval cez eurofondy z Programu Interreg. Samotné práce v úseku trvali približne jeden rok.

Plánované rekonštrukcie na jar 2026

Prešovský samosprávny kraj plánuje kontinuálne pokračovať v modernizácii a rekonštrukcii ciest vo svojich trinástich okresoch aj v roku 2026. Medzi najväčšie investície zaradil viaceré úseky ciest.

Názov investičnej akcie	Predpokladaný finančný náklad
Modernizácia cesty III/3500, Vyšná Voľa – Nižná Voľa	1,9 mil. eur
Odstránenie bodovej závary na ceste III/3182, Sabinov	614-tisíc eur
Eliminácia bezpečnostných rizík na ceste III/3491, Hertník – Kľušovská Zábava (+ križovatka Šiba)	3,9 mil. eur
Eliminácia bezpečnostných rizík na ceste III/3491, Raslavice – Hertník	1,6 mil. eur
Rekonštrukcia cesty III/3440 Soliarska ulica, Prešov, III. etapa	3,6 mil. eur

Názov investičnej akcie	Predpokladaný finančný náklad
Rekonštrukcia cesty III/3541, Lodomirová – Vagrinec, II. etapa	972-tisíc eur
Rekonštrukcia cesty III/3550, Svidník – Vyšná Jedľová, II. etapa	518-tisíc eur
Modernizácia cesty II/545 Kapušany – Bardejov	1,7 mil. eur
Výstavba okružnej križovatky ciest II/536 a III/3227 (Spišský Štvrtok)	1,2 mil. eur
II/540, Obchvat obce Veľká Lomnica – križovatka a prepojenie na obec Mlynica. I. etapa	3,4 mil. eur
Modernizácia cesty II/533 v úseku Levoča – hranica s KSK, I. etapa	2,8 mil. eur
Rekonštrukcia cesty II/536 Kežmarok – Janovce	877-tisíc eur
Modernizácia cesty II/542 a II/543 križovatka Spišská Stará Ves	781-tisíc eur
Modernizácia cesty III/3075 – križovatky (Spišské Bystré)	995-tisíc eur

Non-stop dispečing zimnej údržby

Motoristickej verejnosti je od 1. novembra 2025 do 31. marca 2026 k dispozícii non-stop centrálna dispečersko-spravodajská služba. Účastníci cestnej premávky sa na ňu v prípade akýchkoľvek problémov na cestách na území kraja môžu obrátiť na bezplatnom telefónnom čísle 0800 500 222.

Na lyžovačku v Tatrách pohodlne s párou lyží zadarmo

Ak sa chystáte na lyžovačku do Vysokých Tatier a nechcete si lámať hlavu nad parkovaním, máme pre vás riešenie. Využite bezplatné záchytné parkovisko P+R (park and ride) v Tatranskej Lomnici – Eurocamp a kyvadlovú autobusovú dopravu. Cena základného lístka v hotovosti je max. dve eurá, zľavneného jedno euro. Z dopravnej karty je to ešte výhodnejšie. Pár centov zaplatia za lístok seniori, tehotné ženy a držiteľia zlatej Jánskeho plakety. K tomu má každý cestujúci jeden pár lyží alebo jeden snowboard v cene lístka zadarmo. Autobus jazdí v celoročnej prevádzke v 60-minútovom intervale. Jeho odchod do cieľovej destinácie si môžu cestujúci overiť na www.cp.sk.

Cestujte za jedno euro

Počas víkendov a štátnych sviatkov naďalej platí rodinné cestovné v regionálnej autobusovej doprave. Podmienkou je, aby cestoval aspoň jeden rodič a aspoň jedno dieťa do 15 rokov. Každý člen rodiny pritom zaplatí za lístok 1 euro bez ohľadu na dĺžku trasy, spôsob úhrady či nárok na zľavy.

ODPARKUJ
NASADNI
ODVEZ SA

**BEZPLATNÉ
ZÁCHYTNÉ
PARKOVISKO
EURO CAMP**

KYVADLOVÁ DOPRAVA
DO TATRANSKEJ LOMNICE
KAŽDÝCH 60 MINÚT

**ZIMNÁ
SEZÓNA**

KAŽDÝ CESTUJÚCI
MÁ K CESTOVNÉMU LÍSTKU
1 PÁR LYŽÍ ALEBO
1 SNOWBOARD
BEZPLATNE

WWW.IDSVYCHOD.SK

Spoznali sme *výnimočné osobnosti z kraja*

V poradí 21. ročník najvyššieho krajského oceňovania významných osobností a kolektívov regiónu spoznal svojich víťazov. Cenu Prešovského samosprávneho kraja (PSK) a Cenu predsedu PSK za rok 2025 si na slávnostnom galavečere 18. decembra prevezme dovedna šesť osobností. Ide o výnimočných ľudí, ktorí sa pričínili o rozvoj a šírenie dobrého mena kraja doma i v zahraničí v rôznych oblastiach života.

CENA Prešovského samosprávneho kraja

Cena Prešovského samosprávneho kraja predstavuje gotickú bránu s doširoka otvorenými dverami, ktoré znázorňujú nielen ústretovosť a otvorenosť ako predpoklad k dialógu, ale aj schopnosť prijímania nových podnetov a poznatkov. Návrhy na toto ocenenie predkladajú okrem predsedu a poslancov Zastupiteľstva PSK aj miestne samosprávy, organizácie, inštitúcie, podnikateľské subjekty, ale i široká verejnosť.

Zuzana Kollárová

archivárka

Ocenená za dlhoročnú zásluhnú odbornú činnosť a rozvoj aktivít v oblasti archívniectva a histórie.

V Štátnom archíve v Prešove, pracovisko Poprad, pracuje už 37 rokov. Spočiatku sa venovala inventarizácii a katalogizácii archívnych fondov, bádateľskej a kultúrno-osvetovej činnosti, no posledné tri roky zastáva funkciu vedúcej pracoviska. Pod jej vedením archív rozšíril akvizičnú činnosť a získal viacero vzácných historických dokumentov. Je autorkou, spoluautorkou a zostavovateľkou množstva odborných publikácií z oblasti regionálnych dejín Spiša, hospodárskych, cirkevných, kultúrnych a školských dejín, histórie šľachty, zdravotníctva, športu či biografického výskumu. Je tiež autorkou scenárov k televíznym filmom a divadelným hrám o významných popradských osobnostiach. Za svoju prácu získala viacero ocenení, napr. Pamätnú plaketu Spoločnosti slovenských archivárov (2009), rezortné vyznamenanie Križkova medaila (2014), Cenu prof. Martina Slivku (2023) a iné.

Vo vašom výskume dominujú dejiny Spiša. Čím je pre vás tento región výnimočný?

„Pochádzam zo Štrby, čo je naozaj mojou srdcovou záležitosťou, a keďže Štrba bola v roku 1960 pričlenená k okresu Poprad, tak sme sa už v podstate stali akýmisi Spišiakmi. Možno je málo takých ľudí, ktorí tak detailne poznajú hlavne okres Poprad a okres Kežmarok ako ja. Tento región je fascinujúci v mnohých spôsoboch, a to preto, že Spiš bol vždy bohatý. Boli tu fantastickí múdri ľudia a boli otvorení. Ja sa vždy zabávam na tom, keď deťom vysvetľujem, že na Spiši bola Európska únia dávno predtým, ako o Európskej únii začali snívať v Európe. Preto, lebo tu žili pokope Nemci, Slováci, Maďari, Rómovia, Poliaci a nikdy sa nijako nevyčleňovali. Oni sa nazývali Spišiaci. Takže to bola veľká hrdosť a česť hlásiť sa k Spišiakom.“

Mons. Bernard Bober

košický arcibiskup-metropolita a predseda
Konferencie biskupov Slovenska

**Ocenený za významný prínos k budovaniu
spoločenského zmieru a udržiavaniu
kultúrnych a duchovných hodnôt, ako aj za
podporu charity, vzdelávania a ekumenizmu.**

Narodil sa v roku 1950 v Zbudskom Dlhom v okrese Humenné a po ukončení štúdia teológie ako 24-ročný prijal kňazskú vysviacku v Bratislave. V roku 1992 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za pomocného biskupa Košickej diecézy a o rok neskôr prijal biskupskú vysviacku v Katedrále sv. Alžbety v Košiciach. V roku 2010 bol menovaný za košického arcibiskupa metropolitu a od roku 2022 pôsobí aj ako predseda Konferencie biskupov Slovenska. Zakladaním a podporou cirkevných škôl prispel ku skvalitňovaniu vzdelávacieho procesu v diecéze. Je známy svojou ľudskosťou, pokorou a schopnosťou spájať – veriacich, generácie aj názory. Okrem duchovného vedenia vyhladáva aj chvíle oddychu v prírode, tichu a pokoji.

Prečo považujete pomoc v núdzi za dôležitú súčasť kňazskej služby?

„Ak by som mal povedať, v čom spočíva kňazstvo, tak predovšetkým v službe ľuďom na okraji spoločnosti. Pápež František veľmi často hovoril o skartovaní, že ľudí mnohokrát vylučujeme zo svojho života, ako keby sme ich skartovali. Preto som si od začiatku uvedomoval, že služba ľuďom a predovšetkým tým, ktorí sú v núdzi, je veľmi dôležitá. Aj evanjelium je o službe práve týmto ľuďom. Myslím si, že za nič nebudeme tak posudzovaní ako za toto. Pretože pohár vody podaný v Kristovom mene, urobiť niekoho šťastným a pomôcť mu k šťastiu, to sú momenty, ktoré ľudsky tešia, a myslím si, že na tom je aj celý princíp evanjelia. Výzvy k tomu, aby sme konali vždy v mene Boha.“

Popredná osobnosť slovenskej i európskej urológie, vysokoškolský pedagóg a vedec sa narodil 20. októbra 1955 v Kežmarku. Stredoškolské štúdium absolvoval v Michalovciach, vysokoškolské štúdium na Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Jeho profesionálna cesta viedla do Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove, kde pôsobil 45 rokov. Vďaka študijným pobytom v popredných európskych a svetových centrách – v Londýne, Nijmegene, Leuvene, Innsbrucku, Hamburgu, Bruseli, San Franciscu či na Malte – priniesol do Prešova moderné poznatky a postupy, ktoré posunuli úroveň regionálnej urológie na medzinárodnú úroveň. V Prešove vybudoval tím, ktorý sa zaradil medzi tri najlepšie urologické pracoviská na Slovensku. Pod jeho vedením sa prešovská urológia stala rešpektovaným menom v celej Európe. Počas svojej kariéry získal niekoľko významných ocenení.

Čo vás priviedlo k medicíne a prečo ste sa rozhodli práve pre odbor urológie?

„K medicíne ma priviedlo moje rozhodnutie v mladom veku. Keď som končil strednú školu, veľmi intenzívne som športoval a zaujímalo ma ľudské telo. Pochopil som, že najviac sa dozviem o štruktúre a fungovaní ľudského tela pri štúdiu medicíny. V tom čase som ešte tak nevnímaval úlohu a poslanie medicíny, že je to hlavne starostlivosť o chorých ľudí. Medicínu som napokon skončil na červený index, strašne veľa som sa učil. No hľadal som odbor, kde bola najtenšia knižka. A najtenšia knižka v tom čase, to už absolútne neplatí, bola urológia. Boli to tenké skriptá, ktoré mali asi okolo sto strán. Tak som si povedal, no a teraz sa už nebudem musieť veľa učiť, lebo je toho málo. Ako život ukázal, urológia je jeden obsiahly vedný, medicínsky odbor, ktorý sa venuje celej populácii.“

Ivan Minčík

prešovský urológ

**Ocenený za mimoriadne zásluhy pre rozvoj
slovenskej urológie a prezentáciu vysokej
úrovne lekárskej vedy doma i v zahraničí.**

CENA PREDSEDU Prešovského samosprávneho kraja

Cena predsedu Prešovského samosprávneho kraja predstavuje ľudské srdce obomknuté po stranách krídlami. Symbolizuje citovú spoluúčasť na každom tvorivom počíne, ako neodmysliteľnú súčasť rozvoja ľudskej civilizácie. Srdce – zdroj životnej energie, vitality, pripomína neustále premeny a pohyb. Rovnako v sebe nesie výzvu k solidarite a vzájomnej empatii.

Autorkou oboch umeleckých diel – cien, je akademická sochárka Eva Fišerová.

Ilza Schwartzová

diabetologička

Ocenená za celoživotnú profesionálnu službu v oblasti diabetológie a výnimočný oddaný a láskavý prístup k pacientom Prešovského kraja.

Pacienti ju poznajú ako mimoriadne srdečnú, obetavú a profesionálnu lekárku, ktorá sa svojej práci venuje s nasadením a pokorou. Ilza Schwartzová už viac ako šesť desaťročí pomáha ľuďom s ochoreniami látkovej premeny a diabetom často nad rámec svojich povinností. Narodila sa ako prvé zo šiestich detí v roku 1941 v Starej Lesnej, no od roku 1957 žije v Tatranskej Lomnici. Študovala na Lekárskej fakulte v Košiciach, neskôr v Martine, kde v roku 1965 promovala. Svoju profesionálnu dráhu začala na Internom oddelení OÚNZ Poprad v Spišskej Sobotě. Spočiatku mala v novovzniknutej diabetologickej ambulancii v Poprade približne 200 pacientov, dnes sú ich tisíce. Keďže Tatranci museli za vyšetreniami dochádzať z veľkej diaľky, v roku 1984 vznikla Diabetologická ambulancia pri Poliklinike v Novom Smokovci, ktorej vedením bola poverená práve Ilza Schwartzová. Napriek vysokému veku a náročnej práci ostala pacientom verná až do dnešných dní.

Čo vás viedlo k povolaniu lekárky?

„Rok 2025 je pre mňa významným rokom, lebo uplynulo 60 rokov odo dňa, kedy som ako mladý neskúsený lekár prekročila brány popradskej nemocnice. Študovať medicínu som sa rozhodla ako 16-17-ročná. Nevedela som presne, čo ma čaká, ale chcela som pracovať s ľuďmi, medzi ľuďmi a byť užitočná. Štúdium medicíny som začala na Lekárskej fakulte v Košiciach a po troch rokoch som bola priradená do novovzniknutej Lekárskej fakulty v Martine. Do práce som nastúpila v Poprade na Interné oddelenie, ktoré sa stalo potom mojím materským pracoviskom na celých 47 rokov. Môj prvý primár, doktor Palko, bol veľký učiteľ a dobrý psychológ. Nás, mladých doktorov, smeroval k určitým odbornostiam a mne vybral odbornosť diabetológia. Tá sa stala nielen mojím pracoviskom a mojou prácou, ale aj mojím celoživotným koníčkom.“

Sestra Maristella

rehoľná sestra

Ocenená za mimoriadnu vytrvalú a obetavú pomoc chudobným, opusteným a núdzným v Prešovskom kraji.

Sestra Maristella, vlastným menom Mária Kačová, je významnou osobnosťou duchovného a sociálneho života v Prešove. Rehoľná sestra kongregácie Congregatio Jesu už desaťročia neúnavne pomáha ľuďom na okraji spoločnosti – týraným ženám, osamelým matkám, bezdomovcom i ľuďom v hmotnej núdzi. Pre jej nezištnú službu a praktickú vieru ju mnohí nazývajú „prešovskou Matkou Terezou“. V Prešove pôsobí viac ako štyri desaťročia a je známa nielen ako charitatívna pracovníčka, ale aj ako organistka v Konkatedrále sv. Mikuláša. Za svoju obetavosť si v roku 2009 vyslúžila Cenu mesta Prešov. Organizuje zbierky potravín a ošatenia, pomáha bezprístrešným nájsť cestu späť do života, a sprevádza ženy v ťažkých životných situáciách. Jej životné motto, „Naučila som sa byť tvrdá, aby som bola silná pre druhých“, vystihuje vnútornú rovnováhu medzi odvahou a súcitom, ktorá charakterizuje celé jej pôsobenie.

Čo vás aj po toľkých rokoch služby stále naplňuje radosťou?

„Keď sa tak pozerám späť na svoj život, tak mám radosť z toho, že som pomohla veľa ľuďom. To sa nedá spočítať, ale Pán to vidí a vie koľkým. Toto ma teší, že som svoj život neprehajdákala len nejakými prázdnyimi slovami, ale že som sa snažila pomáhať konkrétnym ľuďom. Vždy som hovorila, že sme takými božími rukami, a že ja som božia vareška a Boh s ňou mieša to, čo treba. Boli aj také dni, keď mi chýbali nejaké korunky a Pán Boh sa o to postaral. Napríklad raz jedno dievčatko nemalo vpredu zub, lebo jej ho vybili pri volejbale. Tak som išla z kostola a hovorím si, Maristella, musíš pozháňať tisíčku na ten zub. To boli ešte koruny. No a predstavte si, oproti mne ide pán, siahol do vrecka, vytiahol peňaženku a dáva mi tisíčku. Pozerám naňho a hovorím: „Pane, prečo mi dávate tú tisíc korunáčku?“ A on mi hovorí: „Keď som vás zbadal, tak som dostal také vnuknutie, že daj tej sestričke tisíc korún.“ Tak som sa presvedčila, aký úžasný je Boh. A aj takéto momenty ma naplňujú radosťou.“

Narodil sa v roku 1963 v Kežmarku, kde založil a dodnes vedie svoju rezbársku dielňu. Študoval na Strednej škole umeleckých remesiel v Bratislave a samostatnej umeleckej činnosti sa venuje už 36 rokov. Jeho tvorba je prevažne zameraná na sakrálnu umenie – sochy, reliéfy, krížové cesty, ikonostasy, oltáre a liturgické zariadenia. Okrem toho sa venuje voľnej sochárskej tvorbe a reštaurovaniu. Svoj umelecký rukopis zanechal v mnohých sakrálnych zariadeniach, kostoloch, kláštoroch a ďalších miestach na Slovensku i v zahraničí. Vidieť ich možno napr. v Buenos Aires, Bratislave, Lendaku, poľskom Mławe, atď. Každý kus jeho tvorby nesie nezameniteľný rukopis majstra. Martin Barnáš s pokorou hovorí, že najväčšou odmenou je preňho každá nová práca, ktorá vznikne vďaka dôvere ľudí, ktorí jeho tvorbu videli.

Kedy ste prvýkrát chytili do rúk rezbárske dláto a čo pre vás znamená drevo?

„Celý môj profesionálny život je spojený s drevom. Drevo je pre mňa materiál, ktorý je teplý, živý a tvarovateľný. Vždy používam porovnanie s ľuďmi – drevo sa dá tvarovať podľa vlastných predstáv, kdežto človek sa musí človeku prispôbiť a hľadať kompromis. V dreve je to také jednostranné, je to môj materiál. Veľmi rád s ním robím. Prvý kontakt s rezbárčinou ako takou som zažil ešte na základnej škole, keď bratovi na výtvarnej výchove zadala pani učiteľka nejakú prácu s drevom a mal si doma vyskúšať rezbú. Nakoniec som mu to spravil ja, lebo on k tomu až tak nemal vzťah. To bol taký môj prvý kontakt s drevom, ktorý mi ostal v pamäti, že som to precítil a ostalo mi to až dodnes.“

Martin Barnáš

umelecký rezbár

Ocenený za výnimočný prínos v tvorbe sakrálného umenia a kultúry a medzinárodnú prezentáciu Prešovského kraja.

Zdravotno-sociálna oblasť

Rakovina prsníka predstavuje najčastejšie malígne ochorenie žien na Slovensku, pričom každoročne u nás pribudne približne 3500 nových prípadov. Kľúčovou cestou je práve pravidelný, organizovaný populačný skrining, ktorý dokáže zachytiť nádory vo včasných, dobre liečiteľných štádiách.

Peter Bizovský

riaditeľ Lubovnianskej nemocnice

Na mamografiu bez čakania

Lubovnianska nemocnica je jedným z mála zdravotníckych zariadení na východnom Slovensku, kde môže pacientka s ochorením prsníkov absolvovať nielen celú diagnostickú časť, ale aj potrebné chirurgické výkony na jednom mieste. Umožňuje to jej moderné, odborne garantované pracovisko, ktorého výhodou je komplexnosť v diagnosticko-terapeutickej starostlivosti nádorových ochorení prsníkov, ale aj krátke čakacie doby na vyšetrenie mamografom. Zariadenie má regionálny presah a k dispozícii je tak nielen ženám z okresu Stará Ľubovňa, ale z celého regiónu.

Objednajte sa na preventívnu mamografiu alebo diagnostické doplnkové USG a MR vyšetrenie prsníkov osobne či telefonicky na: 052/ 4317 291. Viac informácií: rdg@lubovnianskanemocnica.sk

Modernejšie ambulancie v kraji

Všeobecní lekári a špecialisti v PSK môžu zlepšiť vybavenie svojich ambulancií vďaka aktuálnej výzve rezortu zdravotníctva, do ktorej sa aktívne zapojil aj Prešovský samosprávny kraj. Pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti vo svojom území získal až 4,8 mil. eur. V rámci výzvy budú môcť jednotlivé ambulancie za účelom modernizácie a zabezpečenia novej techniky požiadať o príspevok od 30 do 150-tisíc eur. Cieľom výzvy je zlepšiť dostupnosť a kvalitu poskytovanej starostlivosti v PSK a tiež skvalitniť zázemie všeobecných a špecializovaných ambulancií. Bližšie informácie poskytne Odbor zdravotníctva PSK emailom: vyzvamtz@psk.sk.

Pomohli sme ďalším ľuďom v núdzi

Ešte v septembri schválila Nadácia PSK pre podporu rodiny vyše 31-tisíc eur pre 53 rodín či jednotlivcov v hmotnej či existenciálnej núdzi. Ďalších troch podporila nefinančne. Rozdelila tiež 21-tisíc eur medzi 35 žiadateľom, ktorých postihla veterná smršť a povodeň. V novembri nadácia promptne zareagovala na požiar v obci Svinia, ktorý pripravil o strechu nad hlavou takmer 30 ľudí. Žiadateľom prerozdělila 2-tisíc eur. Ďalších 1780 eur odobrila pre OZ Fórum života, ktoré sa špecializuje na pomoc obetiam domáceho násillia.

Neprešvihnite termín poplatku do krízového fondu

Posyadaný ročný vklad do Nadačného fondu na riešenie krízových situácií pre rok 2026, ktorý je 0,10 eur na občana s trvalým pobytom v obci, je nutné zaplatiť do konca februára 2026. Bez úhrady tohto poplatku nie je možné v prípade živelné katastrofy (napr. požiar, povodeň, veterná smršť, zemetrasenie) čerpať finančné prostriedky z krízového fondu.

Európski a regionálni aktéri o pomoci Ukrajine

Cezhraničná spolupráca s Ukrajinou, cesta k jej obnove a integrácii v EÚ, úloha susediacich krajín boli hlavnými témami stretnutí predstaviteľov Európskeho výboru regiónov, medzinárodných expertov a predstaviteľov regionálnych i miestnych samospráv z takmer 20 krajín, ktorí sa koncom novembra stretli na Úrade PSK, okrem iného aj na spoločnom externom seminári CIVEX. V centre záujmu bola aj podpora novej stratégie pre Karpatský región ako významného nástroja pre získanie finančných zdrojov Európskej únie pre rast a prosperitu zúčastnených pohraničných štátov vrátane Slovenska. PSK sa k cezhraničnej spolupráci a rozvíjaniu vzájomných kontaktov pripojil i podpisom protokolu zo stretnutia so Zakarpatskou oblastnou štátnou administráciou. Signatári spoločne vyslali signál, že sú pripravení pracovať na synergických projektoch, ktoré zlepšia kvalitu života obyvateľov žijúcich v ich regiónoch.

Cieľom Karpatskej iniciatívy je spojiť veľa ľudí z rozličných regiónov a krajín, aby zistili, čo majú spoločné a ako sa vedia zjednotiť, určia si priority a pripravujú rozvojové projekty.

Patrick Molinoz

člen komisie CIVEX Európskeho výboru regiónov

Symbolickou výsadbou jablone na Spišskej Kapitule si zástupcovia Prešovského samosprávneho kraja, Podkarpatského vojvodstva a Spišského biskupstva uctili pamiatku blahoslavenej rodiny Ulmorcov z Poľska. Tá počas II. svetovej vojny ukrývala Židov, za čo bola zavraždená brutálnym spôsobom. Okrem toho v Katedrále sv. Martina sprístupnili výstavu fotografií Józefa Ulmu v umeleckom prevedení Arkadiusza Andrejkowa. Išlo o trinásť fotografií zachytávajúcich bežný život rodiny Ulmorcov na drevených doskách.

Je to aktivita, ktorá súvisí s našim projektom „Po ovoci ich poznáte“. Reprezentuje všetky aktivity, ktoré rodina Ulmorcov robila počas svojho života. Józef Ulma štepil ovocné stromy a jablone, okrem toho choval včely a mal veľmi rád fotografiu. Teší ma, že sme túto jablňu zasadili v budúcom centre pre rodinu a že bude nielen symbolom rodiny Ulmorcov, ale všetkých Poliakov, ktorí sa pričínili o záchranu Židov.

Wladyslaw Ortyl

maršalek Podkarpatského vojvodstva

Rekreačný pobyt pre deti z Ukrajiny

PSK zorganizoval už tretí rekreačný pobyt pre deti a mládež z vojnového územia Ukrajiny. Celkovo 45 detí z frontového mesta Cherson a zo Zakarpatskej oblasti, ktoré sú priamo zasiahnuté vojnou, absolvovali začiatkom novembra 5-dňový pobyt v škole v prírode Detský raj pod Tatrami. Okrem edukačných a spoločenských aktivít sa venovali aj turistike. Pobyt sa uskutočnil v spolupráci s Velvyslanectvom Ukrajiny na Slovensku, honorárnym konzulátom Ukrajiny a ďalšími partnermi.

Dotácie

KRAJ ROZDELÍ na dotáciách 2,4 mil. eur

Prešovský samosprávny kraj vyhlásil tri dotačné výzvy na rok 2026 v celkovej výške 2,4 mil. eur. Konkrétne Výzvu poslancov PSK, Výzvu Participatívny rozpočet a Výzvu Riešenie potravinovej dostupnosti. Záujemcovia sa môžu uchádzať o finančné prostriedky kraja od 1. januára do 1. februára 2026. Bližšie informácie o podmienkach výziev sú dostupné na webe samosprávy www.psk.sk.

VÝZVA POSLANCOV PSK

Programy: šport, kultúra, sociálne služby, rodinná samospráva, podpora životného prostredia a rozvoj environmentálneho povedomia, podpora všeobecne prospešných služieb v zdravotníctve, deti a mládež
Výška dotácie: min. 500 eur – max. 5-tisíc eur
Spolufinancovanie žiadateľov: 20 % zo schválenej dotácie
Vyhodnotenie žiadostí: máj 2026

1,95
miliónov
eur

VÝZVA PARTICIPATÍVNY ROZPOČET

Výška dotácie na jednu žiadosť: 10-tisíc eur
Zverejnenie projektov na webe PSK: 2. apríl 2026
SMS hlasovanie: 7.-21. apríl 2026
Výsledky hlasovania: 10 dní od ukončenia hlasovania

390
tisíc
eur

VÝZVA RIEŠENIE POTRAVINOVEJ DOSTUPNOSTI

Účel: poskytovanie ambulantného predaja potravín cez pojazdné predajne
Žiadatelia: obce do tisíc obyvateľov bez kamennej predajne
Výška dotácie: max. 1-tisíc eur
Vyhodnotenie žiadostí: marec 2026

60
tisíc
eur

ZREALIZOVANÉ zmysluplné projekty v regiónoch

Sakrálna krása

V Chráme sv. Demetera v Rovnom sa vďaka dotácii 10-tisíc eur z Výzvy Participatívny rozpočet PSK vymalovali steny lode, ktoré boli rokmi značne poškodené a zastaralé. Nové maľby sa zrealizovali od ikonostasu po dvere babinca. V Chráme sv. ap. Petra a Pavla v Humennom sa cez zmienenú výzvu a 10-tisícovú dotáciu namaľovali nové ikony v zadnej časti svätyne. Pribudli tu aj maľby postáv anjelov a svätých otcov. Na čelnej strane svätyne sa vyhotovili postavy sv. Petra a Pavla.

Cvičia na novom fitness ihrisku

V obci Rakúsy majú vďaka dotácii PSK z Výzvy pre región vo výške 15 821 eur nové outdoorové fitness ihrisko. Realizáciou projektu sa v obci rozšírili možnosti zmysluplného trávenia voľného času, vytvorili sa vhodnejšie podmienky pre súťaže, zdravý rozvoj osobnosti, ako aj pre zlepšenie fyzickej kondície, a to využívaním nového dostupného športového zariadenia.

Kraj rozvíja komunitnú energetiku, uá priuiesť úspory i chrániť životné prostredie

*Energetická
agentúra PSK*

V Prešovskom samosprávnom kraji vzniká celokrajská skupina zdieľania energie, ktorú odborne pripravila Energetická Agentúra Smart Regiónu PSK (EASR PSK). Nová metodika prepojí všetky krajské fotovoltaické elektrárne s odbernými miestami a umožní maximálne využitie obnoviteľnej energie. Tento systém zároveň pomôže organizáciám v správe kraja výrazne znížiť náklady na elektrinu.

**ORGANIZÁCIE PSK
si zdieľajú prebytočnú
energiiu**

Energetická Agentúra Smart Regiónu PSK (EASR PSK) vytvorila skupinu zdieľania elektriny v kraji prostredníctvom Energetického dátového centra. Takto chce zabezpečiť efektívnu redistribúciu prebytočnej energie vyrobenej z fotovoltaiky. V centre je už 272 odberných miest organizácií PSK. Namiesto odovzdania prebytočnej energie do siete ju presmeruje iným krajským organizáciám. Napr. počas letných prázdnin a víkendov, kedy je spotreba škôl minimálna, presúva ich energiu na zariadenia sociálnych služieb s nepretržitou prevádzkou, či na kultúrne inštitúcie v pamiatkovo chránených objektoch, ktoré pre požiadavky pamiatkovej ochrany nemôžu inštalovať vlastné obnoviteľné zdroje energie.

Ide o významný míľnik v implementácii nových modelov spotreby a distribúcie elektriny, ktorý okrem iného pomáha stabilizovať výkyvy cien energie a posilňuje energetickú nezávislosť.

Martin Lukáč
riaditeľ EASR PSK

Školy ušetria aj 55% nákladov

Založenie skupiny zdieľania v Prešovskom kraji spustil projekt „Solaris Scholarum – Inštalácia fotovoltaických systémov na školách v PSK“ vo výške viac ako 333-tisíc eur z Programu Slovensko. Zameral sa na výstavbu fotovoltaických elektrární na strechách stredných škôl v Poprade, Svidníku, Humennom a Snine. Plánovaná ročná výroba elektriny je 227 megawatthodín, z toho predpokladaná vlastná spotreba vyrobenej energie je na úrovni 65%. Zvyšných 35% predstavujú nevyužívané prebytky po skončení vyučovania a počas víkendov i prázdnin. Vďaka projektu tak môžu školy ročne ušetriť až 55 % nákladov na elektrinu a zároveň znížiť uhlíkovú stopu o 25 ton oxidu uhličitého ročne.

Cieľom je vytvoriť energetickú komunitu

V organizáciách PSK je 351 odberných miest elektriny s ročnou spotrebou elektrickej energie 10 056 megawatthodín, čo v minulom roku predstavovalo náklady viac ako 2,3 mil. eur. V kraji je v súčasnosti 21 fotovoltaických elektrární s výkonom 734 kilowattov a tie dokážu vyrobiť asi 6 % z celkovej spotreby energie krajských organizácií, pre vlastnú potrebu využijú len 3 %. Zámerom Energetickej Agentúry PSK je vytvoriť systém, ktorý dokáže naplno využiť energiu z obnoviteľných zdrojov a organizáciám výrazne pomôcť znížiť náklady za elektrinu. Cez projekt skupiny zdieľania elektriny chce postupne vybudovať plnohodnotnú energetickú komunitu, ktorej súčasťou budú aj ďalší aktívni členovia, a prostredníctvom výstavby fotovoltaických elektrární zvyšovať podiel energie vyrobenej z obnoviteľných zdrojov.

Kultúra

NOVÉ vojenské kasárne a sokoliarsky dvor na hrade Ľubovňa

Lubovniansky hrad prešiel ďalšou významnou obnovou. Rekonštrukcie sa dočkala spadnutá severovýchodná stena hradu i dve nádvorie. Výsledkom prác za 1,2 mil. eur, ktoré trvali dva roky, sú nielen opravené múry, ale aj nová expozícia. Tá pribudne na hrade budúcu letnú sezónu.

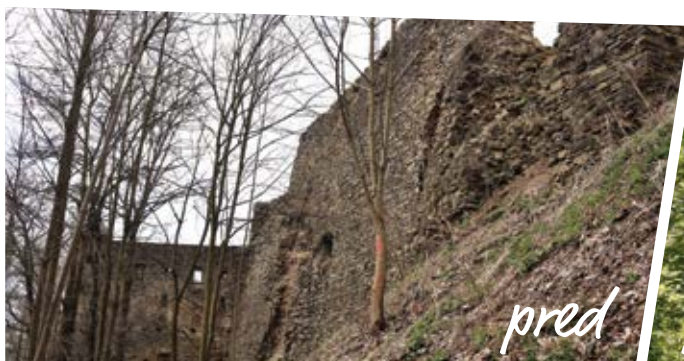
Rekonštrukcia severovýchodnej steny hradu Ľubovňa a jeho III. a IV. nádvorie je dokončená. Po dvoch rokoch intenzívnych prác sa dočkali obnovy aj vojenské kasárne, ktoré objavili na hrade po spadnutí steny pred 15 rokmi. Návštevníci tak už budúcu letnú sezónuvidia aj prvú archeologickú expozíciu artefaktov a bežného života vojaka zo 17. storočia. Súčasťou budú moderné interaktívne prvky, avšak spojené s prezentáciou odhalených architektonických prvkov hradu. Návštevníci sa dozvedia viac o živote hradného vojaka, každodenných povinnostiach posádky i o význame obranných prvkov. Jedným z nich je aj zachovaná delová strieľňa, ktorú bude možné vidieť v autentickej podobe.

Nový vzhľad dostala aj studňa, rekonštrukciou sa taktiež vytvoril nový priestor pre sokoliarov, tzv. sokoliarsky dvor. Počas prác objavili archeológovia viaceré vzácne nálezy, najmä kuchynskú keramiku ako hrnce, misky, poháre, ale aj kachlice z pece, sklenenú fľašku, mince, mosadzný gombík z uniformy, hraciu kocku či britvu. Taktiež došlo k výraznému odvodneniu celého areálu hradu. Na investícii vo výške 1,2 mil. eur sa podieľal rezort kultúry (650-tisíc eur) a zriaďovateľ Ľubovnianskeho múzea – PSK (567 500 eur).

Touto obnovou hradu sa kompaktne uzavrela hradná fortifikácia a vytvoril sa prestrešený a hodnotný priestor pre nové expozície a výstavy. Múzeum plánuje prezentovať život vojenskej posádky hradu, ktorá v čase ukrytia poľských korunovačných klenotov predstavovala 250 mužov. Návštevníkom sa sprístupnia časti hradu, ktoré boli neprístupné stovky rokov.

Dalibor Mikulík
riaditeľ Ľubovnianskeho múzea

pred po

Severovýchodná hradba s výškou opevnenia 12 metrov a dĺžkou 50 metrov bola kedysi dôležitou obrannou líniou hradu v ťažko dostupnom teréne. Práve táto poloha sťažovala stavebné práce. Všetky tony kameňa, ktoré boli pri rekonštrukcii použité, totiž museli robotníci prenášať ručne.

INTERIÉR krajskej knižnice v Prešove získal cenu CE ZA AR 2025

Prestížne ocenenie Slovenskej komory architektov si vybojoval unikátny interiér krajskej knižnice v Prešove. Na listinu laureátov aktuálneho ročníka sa pritom táto verejná budova dostala ako jediná z východného Slovenska. Interiér Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove navrhol ateliér DOXA & bistan architekti.

Laureáti prestížnej ceny za architektúru CE ZA AR 2025 sú známi. Ocenenie Slovenskej komory architektov v kategórii Interiér patrí Krajskej knižnici P. O. Hviezdoslava v Prešove, ktorú zriaďuje PSK. Ten do výstavby jej nového sídla investoval 7,8 mil. eur. Rozpočet samotného interiéru, navrhnutý architektmi z ateliéru DOXA & bistan architekti a realizovaný firmou Isprim Prešov, vyšiel na 812-tisíc eur. Porota 24. ročníka CE ZA AR-a zložená z renomovaných slovenských aj zahraničných odborníkov vyzdvihla nezvyčajný dizajn interiéru knižnice.

Architekti Matúš Bišťan, Maroš Mitro, Ondrej Jurčo, Tomáš Boroš, Jakub Števanek, Pavel Bakajsa dokonale využili jej veľkorysý priestor a navrhli sústavu ľahkých oceľových políc, ktoré sú inštalované odspodu smerom nahor a siahajú až po strop. Konkrétne v hlavných sieňach na prízemí sú k obvodovým stenám umiestnené po dva dvojposchodové regále a zavesené na pridaných stropných oceľových nosníkoch. Takto sa z regálu, ktorý nesie veľkú váhu kníh, stáva efemérna záclonová konštrukcia. **Aktuálne je interiér knižnice nominovaný aj na cenu Európskej únie za súčasnú architektúru Miesa van der Rohe.**

PSK spustil projekt vybudovania nového sídla župnej knižnice v Prešove v apríli 2022 a zavŕšil ho v decembri 2024. Vďaka prestavbe troch meštianskych domov na Slovenskej ulici scentralizoval dve jej pobočky, centrálu a archív do jedného komplexu. Náročná stavba zahŕňala archeologický a reštaurátorský výskum a práce na zateplení budov, ich fasáde, streche, ako aj v podkroví, ale aj na rozvodoch a vykurovaní či na vnútorných podlahách, omietkach i stropoch. Súčasťou prác bolo prepojenie a rekonštrukcia pivničných priestorov i pavlače. Rekonštruovali sa tu aj barokové maľby z 18. stor. a záchranou prešiel tiež 100 ročný platan.

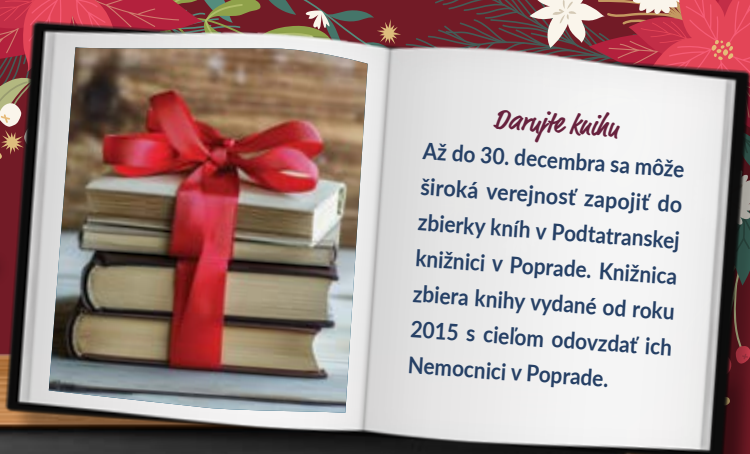
100 rokov krajskej knižnice v Prešove

- otvorili ju ako **mestskú knižnicu v roku 1925** v dome mestských policajtov
- fond mal **500 zväzkov** od Matice slovenskej a 200 od štátu
- zakladateľ: **Belo Klein - Tesnoskalský**
- na krajskú knižnicu bola **premenovaná v roku 1951**
- PSK ju zriaďuje **od roku 2002**
- vo svojom knižnom **fonde má 140-tisíc kníh**
- pred sto rokmi mala 300 čitateľov, **dnes skoro 9-tisíc**

Zdroj: Vlastimil Slávik

Vianoce v Prešovskom kraji

- 5.12.2025 - 4.3.2026 **Výstava Anjel Vianoc** (Tatranská galéria v Poprade)
- 16.12.2025 **Digitálny detox – parta – tvorivé dielne** (Krajská knižnica P. O. Hviezdoslava v Prešove)
- 17.12.2025 **Literárna obývačka 2025 – vianočné tvorivé dielne** (Ľubovnianska knižnica v S. Ľubovni)
- 17.12.2025 **Čas radostný, čas vianočný – skupina Skadzi Stadzi** (Podtatranské múzeum v Poprade)
- 17.12.2025 **Rozprávkový večer s Jožkom Jenčom** (Vihorlatské múzeum v Humennom)
- 19.12.2025 **Ozdoby s iskrou – tvorivé dielne pyrografie** (Podtatranská knižnica v Poprade)
- 21.12.2025 **Adventná nedeľa s DFS Makovička** (Dom kultúry vo Svidníku)
- 21.12.2025 **Vianočný koncert „Klasika“ – Monika Štolcová a Filip Tkáč** (Tatranská galéria v Poprade)
- 22.12.2025 **Zimná tvorivá dielňa pre prázdninujúce deti** (Okresná knižnica D. Gutgesela v Bardejove)
- 27.12.2025 **Vianoce v kráľovskom meste Kežmarok** (Múzeum v Kežmarku)
- 27.-29.12.2025 **Rozprávkové Vianoce na hrade Ľubovňa** (Ľubovnianske múzeum – hrad Ľubovňa)
- 28.12.2025 **„Koľadka“ – vianočný konert Ivany Brillovej** v drevenej cerkvi Ľubovnianskeho skanzenu
- 30.12.2025 **Prázdninové kino** (Vihorlatská knižnica v Humennom)
- 6.1.2026 **Trojkráľový koncert v hradnej kaplnke** (Ľubovnianske múzeum – hrad Ľubovňa)
- 9.1.2026 **Trojkráľové putovanie – my traja králi k vám ideme – zvyky, piesne, tradície** (Hornozemplínska knižnica vo Vranove nad Topľou)

